

# Mythologia, Venise, 1567 - VII, 12 : De Gorgonibus

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[92-93\] : De Gorgonibus](#)

---

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre VII

[Mythologia, Francfort, 1581 - VII, 12 : De Gorgonibus](#) est une version augmentée de ce document

---

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre VII

[Mythologie, Paris, 1627 - VII, 13 : Des Gorgones](#) est une transformation de ce document

---

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre VII

[Mythologie, Lyon, 1612 - VII, 12 : Des Gorgones](#) est une transformation de ce document

---

## Informations sur la notice

Auteurs de la notice Équipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution – Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

## Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - VII, 12 : De Gorgonibus, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 30/11/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/909>

## Présentation du document

Publication Venise, Comin da Trino, 1567

ExemplaireMunich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) ,  
Res/4 Ant. 50  
Formatin-4  
Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination222r°-223v°

## **Des dieux, des monstres et des humains**

Entités mythologiques, historiques et religieuses[Gorgones](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière  
modification le 25/11/2024

---

Hæc ea sunt, quæ de Medusa memorantur fabulosè, quæ cum sola mortalis  
esset è Gorgonibus occisa est, nunc cur hæc sint ficta inquiramus. Paus. in Co  
rinthiacis eadem Medusæ ad historiam traduxit, ubi inquit eam fuisse filiã  
Phorci, quæ mortuo patre regnum ab illo acceperit eorum populorum, qui  
ad Tritonidem paludem accolunt, solitamque in venationes & pugnas cum  
iis populis, quibus imperabat, exire. Verum cum lectissimis Persei copiis,  
quas ille ducabat ex Peloponneso, obuia fuisset, in acie noctu per insidias  
in castris trucidata est, cuius vel mortuæ pulchritudinẽ admiratus Perseus,  
ut omnibus esset spectaculo, præcisum caput in Græciam portauit, quo viso  
homines admirati dicti sunt in lapides conuerti. Non defuerunt tamen qui  
in Aphrica bestias esse admirabiles & inuitatæ formæ inquam, & inter illas  
feros homines: atque Medusam vnã ex illis fuisse, quæ procul à suis gre  
gibus aberrans ad paludem Tritonidem peruenerit, quæ illius accolæ gra  
ui clade affecerit, donec à Perseo adiuvante Minerva, quia homines eius loci  
sacri Mineræ putabantur, occisa fuit. At enim nihil horum, quæ hæcenus  
dicta sunt, dignum esse videbatur, quod transmitteretur ad posteros, nisi  
quæpiam præclarior & utilior subesset sententia. Quid ergo est? cum pul  
cherrima esse diceretur omnium mulierum Medusa, quid prohibet illam vo  
luptatem aut libidinem censer? est enim vis illa voluptatum ut & Deorum  
cultus, & omnis humanitatis, & officii, omnisque utilitatis nos obliuisci co  
gar, si illarum arbitrio nos dedamus: quare cum homines inuitiles rebus cæ  
teris efficiantur præclare dicti sunt in lapides soliti conuerti. Alii super  
bie & arrogantis, & temeritati vim Medusæ attribuerant; quare duplex ex est  
de illa sententia, quod ob libidinem Dæ templum profanauit scilicet, &  
quod de pulchritudine capillorum ausa sit cum dea contendere. nam qui  
superbia & petulantia nimis effervunt; illi nullam neque hominum, neque  
Deorum habent rationem. illi cum ceteris omnibus, tum sibi maxime sunt  
inuitiles & in lapides conuertuntur; quare & superbiæ & libidini illa vis tri  
buitur. admonemur igitur per hanc fabulam ut libidinem fugiamus, cum il  
la sit & Diis inuisa, & nobis iniucunda denique; ut superbia ne nimis effera  
mur, quoniam omnis temeritatis vindex est Deus; ut quæcunque bona ha  
bemus, à Deo esse putemus, qui omnium bonorum solus est autor & largi  
tor: quare si quis ob illa quæ à Deo acceperit, vel nimis gloriatur, vel etiam  
Deum contemnat, id totum, quod à Deo habuit, auferetur ab eo, & tantum  
malorum cumulum, quantum erat pristinorum bonorum, accipiet. Sic enim  
cum prius omnium oculos Medusa in se conuerteret ob insignem corporis &  
capillorum pulchritudinem, siue, ut verius dicam, ob pristinam felicitatem, post  
quam coma in angues conuersa est, omnes ab illa oculos auertebant. nam  
cum fortunæ vis & aura benigna aspirauerit, magna circumfluit vndiq; ami  
corum, & coniunctorum copia: at si Deus fortunæ cursum auerterit, omnes  
& amici & coniuncti celeriter auolant, multi que qui intimi antea fuerant,  
cum nobis occurrunt, oculos auertunt. ad hæc igitur vitia reprimenda con  
fictam fuisse ab antiquis Medusæ fabulam ego crediderim, at non ob eam  
causam, quæ superius dicta est, at nunc de Gorgonibus dicatur.

De Gorgonibus.

Cap. XII.

**G**Orgonum vero duplex est ordo, cum omnes sint natæ ex iisdem paren  
tibus, quibus etiam Medusa; è Phorco scilicet, & Ceto. Aliæ vero ea  
rum

K k k 1 rum

# Mythologia

rum cum canx natx fuerint. Græx vocatx fuerunt; de quibus ita scripsit Hesiodus in Theogonia;

φάρυδι' αὐτὰ γράϊας τίνας καλλεσπερίους,  
ἐκ θυγατρὸς πελοίδας, αἷς δὲ γράϊας καλίνους,  
ἀτάκτους Διὶ, χαρμὰ ἱερήματα' αἰθέρας.  
Περφράδ' ἰδὲ πηλὸν, ἱερῶτι κραιπνὸν ἄλκον.

Tum Phorco, Cetoq; satx sunt nomine Græx,  
Canitiesque comas nascentibus occupat illis;  
Quare sic homines illas, superique vocarunt.

10 Perphrado bene picta genas, bene compta & Enyo.

Hæ igitur habitarunt in Scythia, vnumque oculum & vnum dentem communem habuerunt, quo vterentur, vbi domo exirent; quod videtur significasse ita Aeschylus in Prometheus;

οἷστοι κερκὶς φλαυρῶν δὲτ' αὖ ἴδμεν  
πρὶς γαρρὶνὰ πηλὴν οὐδὲν ἔχον  
αἱ φάρυδις οἷστοι διωκτοὶ αἶρας  
τρεῖς κατ' ἑμπερὶ αὐτῶν ἔργα κατερύσσας,  
Μινιδάρτω, αἷς αὖτ' ἄλκας περὶ δέμας  
δαίνεσθαι, αὐτ' ἢ οὐκ ἔστιν ἄλλος αὐτοῖς.

20 Pontum sonorum transiens ut veneris  
Ad Gorgonzos terminos Scytharum, vbi  
Sunt Phorcides graues puellæ tres; quibus  
Cygni color, solusque oculus mox sufficit.  
Communis idem est omnibus dens; omnibus  
Satque is. nec vnquam has intuetur lumine  
Phœbus diurno, luna nunquam respicit.

Quamuis Lamias has Latini appellarunt. scripsit tamen Duris lib. 2. rerum Libycarum Lamiam vnā tantum fuisse, quæ mulier fuerit forma præstantissima, quā cum Iupiter compressisset, fecit lupo ut interirent, quæ ex ea

30 nascerentur. illā igitur ferūt ob dolorem non solum deformē fuisse factam, sed etiam ob suorum filiorum desiderium, aliorumque inuidiam in cunis infantes vorare solitam: quæ dicta est Lamia a gutturis amplitudine. Pausanias in Phocis Lamiam scribit nupsisse Neptuno, & primam omnium mulierum fuisse vaticinatam, quæ Sibylla dicta est ab Aphris. Has tamen Archenienis Apollodorus lib. 2. non iisdem nominibus appellauit, sed Pemphrado, Erito, Dino. Melanthes in libro de mysteriis Ixno addidit iis, quæ numerantur ab Aeschilo & Hesiodo. his oculum & dentem communem rapuit Perseus cum ad cædendam Medusam proficisceretur, ut ait Simonides in Perseo, quos tandiu retinuit, quandiu illæ Nymphas, quæ alatos calceos haberent, indicassent. Harum Græxarum Gorgones tres sorores dictæ fuerunt,

40 quæ, ut ait Apollodorus lib. 2. squammolarum anguim spiritus obsita capita haberent, dentes tantos, quanti sunt ingentiū apriorum, manus xreas, alasq; aureas. Hæ in extremis Iberiæ partibus ad occidentē ab Hesperidibus hand procul distantes habitare dictæ sunt, ut in his versibus testatur Hesiodus;

Γοργῶν δ', αἰετοὶ πρὶν ἄλκας ἔχοντες,  
Ἐρχομεν πρὶς ἡμᾶς, ἢ ἰατρὴν ἄνθρωπον  
ἔχοντες, Εὐρυάδων, μεδουσῶν καὶ Λερῶν αἰετῶν.  
ὁ πρὶς τὴν ἰσθμὸν, αἰετὸς αἰετῶν καὶ ἄλλων.

αἱ δὲτ'

ἡ δὲ τῶν δὲ μετὰ τὴν αἰὲν τελευτῶντι

Gorgonas Oceani parit hinc extrema colentes ;  
Sunt ubi & Hesperides habitantes noctis ad horas ,  
Euryale, Schenoq; , Medusaq; tristia passa .  
Hæc mortalis erat ; nec mors , nec cana senectus  
Illas infestare valet . compressa Medusa est  
A patre qui magno regit æquora lata tridente .

Zex.hist. 22. chil. 5. Gorgonibus oculum Gorgarū falso attribuit : fieri enim non potest ut Perseus oculum ceperit a Gorgonibus , illumque tandiu retinuerit , quandiu Gorgones sibi indicarentur . Menander in libro de Mytheriis Seyllam etiam memorat inter Gorgones a nonnullis numeratam fuisse . Hæ in Durcadibus insulis in mari Aethiopico habitant , quas insulas nonnulli Gorgadas vocant , unde dictæ sunt Gorgones . Memorix prodidit Nymphodorus libro tertio Historiarum , & Theopompus lib. 17. Gorgones dictas fuisse a nonnullis non squammosarum anguim spiris capita habuisse implicita , sed ipsa capita fuisse draconum squammosorum , dentesq; in morem aprorum habuisse , ac oculum singulas , manus ferreas . alasque quibus volarent . His erant pro zona geminae viperæ inter se connexæ , ut testatur est Polemo in libro ad Adæum & Antigonom . Consueverunt præterea omnes illos in lapides convertere , a quibus aspicerentur , ut in his significavit Aeschylus ;

10

20

οἱ δὲ τῶν δὲ μετὰ τὴν αἰὲν τελευτῶντι

ἡ δὲ τῶν δὲ μετὰ τὴν αἰὲν τελευτῶντι

ἡ δὲ τῶν δὲ μετὰ τὴν αἰὲν τελευτῶντι

Sunt tres sorores his volucres non procul ,  
serpentibus dirisq; comptæ Gorgones .  
Quas intuens nemo diu spirauerit .

Nam cum Perseus Medusam obruncasset , tanquam illum deglutire cuperent , conuolarunt : sed cū cerni Perseus ob galeam Plutonis minime posset , illæ ab instituto itinere recesserunt . Neque plura his sanè de Gorgonibus me legisse memini . Scriptum reliquit Alexander Myndius in eo libro , quem scripsit de iumentis , Nomades animal quoddam in Libya Gorgonē solitos appellare , agrestibus ouibus per simile , ut testatur etiam Athenæus de eius sententia lib. 5 . quod tamen nonnulli vitulo marino potius esse simile putarunt . eius animalis eam vim dictus est habere spiritus , ut omnia animalia quæ sibi obuia herent , interimeret , comamque haberet illud animal è fronte ad oculos demissam , quam ubi concutiens caput , vix tādē ob gravitatem aspexisset , eos perimebat , qui visi fuissent : cum alii inquam non è spiritu , sed aspectu , oculorumque radiis id accidere . Testatur idem Athenæus multos Marii milites , cum aduersus Iugurtam militarent , hoc animal sylæstrem quem esse putantes infectos fuisse , ac statim concidisse mortuos , quoniam insequentium strepitum id animal timens , comam , quæ oculos tegit , concussisset . Hæc Gorgones siue feminae fuerint , siue monstra horrenda , poetæ ad inferos ad viciscendos sceleratos postea detraxerunt : sicuti & alia animalia , quæ crudelissima ubique reperta sunt , ut indicant ea Virg.

30

40

Centauri in foribus stabulant , Scyllæq; bifformes ,  
Et centrum geminus Briareus , ac bellua Lernæ

Horren-

## Mythologiæ

Horrendum stridens, flammisq; armata Chimæra,  
Gorgones, Harpyiæq; & forma tricornis umbræ.

- Fuerunt qui Græcos Phorci & marini monstri filias, nihil aliud esse arbitra-  
rentur, quam cognitionem & prudentiam illam, quæ per experientiam ac-  
quiritur. Has unicum oculum habere dixerunt, quo utebantur cum exirent  
domo; quia non tantum intra domesticos parietes desidentibus, quantum  
in publicum prodeuntibus, et ubi sunt difficultates, necessaria est prudentia.  
Alii curiosorum ingenia per hæc inquit reprehendi, qui ad res suas do-  
mesticas cecutiunt, cum in alienas acutissime cernant. Hæ igitur Grææ iure  
10 optimo et seniores natæ, et ex marinis monstris dictæ sunt, et in locis, qui  
neq; solis, neq; lunæ lumine illustrarentur, habitare; quoniam in rebus  
claris & apertis nulla necessaria est exquisita prudentia. Huius prudentiæ  
sive Græarum, sorores sunt Gorgones, quas alii voluptates, alii pericula  
humanæ vitæ esse putarunt, à quibus utrisq; sine Græarum consilio nemo  
se recte expedierit. Nam ut ratio, ita cupiditas ex eodem fonte atque ex ip-  
so animo nascuntur. Dictus est idcirco etiam Perseus non sine Palladis au-  
xilio ac oculo Græarum, Plutonisque galea, & ense Mercurii illas superasse,  
& incolumis euasisse, quoniam in omnibus rebus arduis ac difficilibus opus  
est sapientia primum, & animi perspicentia, & subtilitate, atque adeo acu-  
mine ingenii, sine quibus nihil gloriosum transigi potest; atque his diuitiæ  
20 etiam non nihil afferunt commodi. Quid igitur per hæc significabant anti-  
qui, ut rem summam colligam? idem erat ac si dicerent; animadvertite  
mortales; quod vita humana multis voluptatibus circumuenta est; quæ vos  
in perniciem & perpetuas ærumnas trahent; animadvertite, ne vos tanquã  
stupidos, ab his adduci patiamini. Et quoniam ex altera parte multa vos  
circumstant pericula, cauete ne cedatis; sed forti animo illa superate; in quib-  
us utrisque utamini prudētia vestra, & diuinum implorate auxilium, quod  
nemini sincero animo petenti deesse consuevit. Hoc si feceritis, incolumes  
ex omnibus vel grauissimis periculis euadētis, neque à perniciosiis volupta-  
30 tibus capiēmini. Id qui fecerit, erit Perseus Iouis filius, Deo gratus scili-  
cet & amicus. Isacius tamen fabulam hanc ad res naturæ deducere conatur,  
dicitque Gorgones esse maris filias, quoniam dictæ sunt à fremitu maris,  
aquas scilicet. Ad has perseus, siue Sol Iouis filius nempe mentis diuinæ mi-  
nister, Mineræ consilio accedit; cum omnes naturæ actiones fiant pro di-  
uina sapientia neque frustra, neque inutiliter, ob motus celeritatem hic ha-  
buisse dicitur Nympharum volucres calceos; cum in omnia vis eius pene-  
tret, falcem cepit à Mercurio; at cum ita humores quos attrahit extenuet  
ut à nemine videri possint, galeam habuisse dicitur plutonis. Occidit igi-  
tur Medusam, quæ erat mortalis, quoniam solam aquam maris subtiliorem  
40 ac supernatantem extenuat, cum reliquæ aquæ subsideant. Dicti sunt in la-  
pides conuerti, qui Medusam vidissent, quoniam admirabilis est sapientia  
Dei, atq; attonitus propè ob admirationem consilleret, siquis intueri recte  
posset solis vim & actionem, ac virtutes Naturæ. Atque hæc ipsa fabula ad  
vltimam humanæ institutionem, ut dictum est, vniuersa transferri potest. At  
vero nunc de Sirenibus est dicendum.